

ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

УДК 347.7

Дмитришин Володимир Степанович,

кандидат юридичних наук, доцент,

старший науковий співробітник

наукового відділу організації медичної допомоги

Державної наукової установи

«Науково-практичний центр профілактичної

та клінічної медицини» Державного управління справами

НАБУТТЯ ТА РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ – ПІДПРИЄМЦЯМИ

Постановка проблеми. Законодавством України, зокрема статтею 51 Цивільного кодексу [1], передбачено, що до підприємницької діяльності фізичних осіб застосовуються нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті відносин. Проте не зовсім однозначне тлумачення зазначеної норми в науково-юридичній літературі та у практиці правозастосування зумовлює появу суперечливих висновків, оскільки певним чином відбувається злиття правового статусу фізичної особи з правовим статусом юридичної особи, які за своєю правовою природою є різними. Під час правозастосування виникають ситуації, коли необхідно чітко розмежовувати фізичну особу як таку та фізичну особу – суб'єкта підприємницької діяльності, що суттєво впливає на обсяг прав та обов'язків особи, механізми реалізації цих прав та виконання обов'язків, наслідки дій особи.

Одним із таких випадків є випадок набуття державної реєстрації та розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Зокрема, виникають питання в процесі реєстрації авторського права, невизначеності щодо належності прав на твір, створений у порядку виконання службового завдання, різні тлумачення щодо суб'єктності сторін у процесі укладання договорів про передання майнових прав та ліцензійних договорів на об'єкти інтелектуальної власності. Чи має, наприклад, фізична особа, яка є автором об'єкта інтелектуальної власності, укладати договори із собою як фізичною особою – підприєм-

цем, договір про передання прав на такий об'єкт, якщо вона має намір реалізувати своє право на розпорядження цим об'єктом як підприємець або використовувати його саме у своїй підприємницькій діяльності? Розгляду зазначених питань присвячена ця стаття.

Стан дослідження теми. Необхідно зазначити, що питанням, пов'язаним із діяльністю фізичних осіб – підприємців, наразі більше уваги приділяють органи, що здійснюють правозастосування, ніж наукова спільнота. Ці питання освітлюються в листах Державної фіскальної служби, судових рішеннях, документах Міністерства юстиції України. З наукової точки зору питання правособ'єктності фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності розглядали такі науковці, як О. Яра, І. Бутков, Р. Майданник, О. Дем'яненко та інші. Що стосується питань розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, то можна визначити роботи із цього питання таких авторів, як О. Тверезенко, Б. Шапіро, В. Дозорцев, Г. Штумпф, А. Фаренвальд та інші. Проте що стосується питання договірної розпорядження правами інтелектуальної власності саме фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності та відношення використання таких об'єктів саме в підприємницькій діяльності зазначеного суб'єкта, то з наукової точки зору воно залишається мало дослідженим.

Метою статті є дослідження правових механізмів набуття, розпорядження і використання в господарській діяльності фізичними особами – підприємцями об'єктів інтелектуальної власності,

співвідношення правового статусу таких осіб та статусу фізичних осіб – авторів таких об'єктів і вплив їх правового статусу на правовідносини щодо прав інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Чинне законодавство України передбачає можливість специфічної форми ведення підприємницької діяльності – фізична особа – підприємець. Зокрема, стаття 50 Цивільного кодексу України [1] встановлює, що фізична особа з повною цивільною дієздатністю має право на здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом та здійснює своє право на підприємницьку діяльність за умови її державної реєстрації в порядку, встановленому законом. Стаття 128 Господарського кодексу України [2] визначає, що громадянин визнається суб'єктом господарювання в разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи та може здійснювати підприємницьку діяльність безпосередньо як підприємець або через приватне підприємство, що ним створюється.

Зазначені положення законодавства дозволяють реалізовувати право громадянина на підприємницьку діяльність, створюють економічне підґрунтя для залучення активної частини населення до економічних процесів у державі та є позитивним соціальним чинником суспільного розвитку країни.

Стаття 2 Цивільного кодексу України визначає учасниками цивільних відносин фізичних та юридичних осіб. Фізичні особи – підприємці, які загалом теж охоплюються поняттям «фізичні особи», зазначеною нормою залишаються фактично поза правовим регулюванням у цивільних відносинах через певні відмінності у їх правовому статусі. При цьому необхідно зазначити, що правовий статус фізичної особи є значно об'ємнішим, ніж правовий статус фізичної особи – підприємця. Через це питання про місце у сфері правовідносин у галузі інтелектуальної власності фізичних осіб – підприємців, правове регулювання, яке має застосовуватись до таких відносин, не опрацьоване в юридичній науці і залишається відкритим.

Як відомо, базовим посилом для розгляду цього питання є те, що право інтелектуальної власності є приватним правом. Його первинним носієм може бути лише фізична особа, творець такого об'єкта, інтелектуальною працею якого створено такий об'єкт. Саме акт творчості людини є визначальним для віднесення створеного об'єкта до об'єктів інтелектуальної власності. Зазначені аксі-

оматичні положення знайшли своє відображення і у формальних нормах права. Зокрема, це підкреслено тим, що положення про права інтелектуальної власності розміщені в Розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Конституції України. Стаття 41 цього Розділу встановлює, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Стаття 54 підкреслює, що громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом. Як ми бачимо, мова йде саме про громадян, тобто про фізичних осіб, людей, творців таких об'єктів [3].

Зазначені положення Конституції України знайшли своє продовження та розвиток і в чинному законодавстві України. Так, стаття 435 Цивільного Кодексу України, кажучи про суб'єктів авторського права, визначає, що первинним суб'єктом авторського права є автор твору. За відсутності доказів іншого автором твору вважається фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору (презумпція авторства). Мова, як ми бачимо, йде саме про фізичну особу – автора.

Стаття 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначає, що автор – це фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір [4]. Відповідно до статті 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» винахід (корисна модель) – результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології, а винахідник – людина, інтелектуальною, творчою діяльністю якої створено винахід (корисну модель) [5].

Однак стаття 418 ЦК визначає, що право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності. Мова йде саме про особу, безвідносно до того, юридична чи фізична особа є такою. Стаття ж 421 зазначає, що суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права

інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору.

Правова позиція Державної фіскальної служба України із цього питання полягає в тому, що суб'єктом права власності законодавством визначається фізична особа, яка може бути власником будь-якого майна, крім майна, яке не може перебувати у власності фізичної особи. Такий суб'єкт права власності як фізична особа – підприємець чинним законодавством не визначено. Оскільки фізична особа – підприємець не може бути власником нерухомого або рухомого майна, придбання такого майна та операції з передачі права власності на таке майно фізичною особою – підприємцем можуть здійснюватися лише як фізичною особою [6].

Верховний Суд у складі судової палати для розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду також висловив свою думку із цього питання, зокрема зазначивши, що «фізична особа-підприємець» та «фізична особа» мають різний податковий та правовий статус. Податковий орган, який є стороною у справі, зазначає, що може бути приватною власністю лише фізичної або юридичної особи та в подальшому використовуватись на власний розсуд у підприємницькій діяльності. Натомість законодавство України не передбачає можливості вважати майно, яке знаходиться у приватній власності фізичної особи, основними фондами суб'єкта господарювання.

Вирішуючи спір, Суд зазначає, що в такому випадку важливо звернути увагу, що відповідно до частини першої статті 51 ЦК України до підприємницької діяльності фізичних осіб застосовуються нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті відносин. Це положення однаково відноситься до прав і до обов'язків фізичної особи-підприємця. І тому важливо встановити фактичні обставини по справі та надані їм правильну правову оцінку з урахуванням наведених вимог податкового законодавства. А важливими обставинами в цьому випадку Суд вважає, насамперед, яку систему оподаткування обрано позивачем, факт реєстрації фізичної особи – підприємця як платника ПДВ та подальше використання таких товарів в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності [7].

На думку Колегії суддів Львівського апеляційного адміністративного суду у справі за позовом фізичної особи – підприємця до органів Держав-

ної фіскальної служби у Львівській області, винагорода, отримана фізичною особою – підприємцем за відчуження прав на об'єкт інтелектуальної власності, була саме винагородою фізичної особи як автора цієї програми.

Дане рішення було прийняте у справі, де, на думку позивача (органи ДФС), є необхідним повторне оподаткування авторської винагороди податком на доходи фізичних осіб та безпідставне виключення суми авторської винагороди зі складу доходів платника єдиного податку. Як аргумент було зазначено, що юридична особа (фізична особа-підприємець) не може бути автором твору, тому що твір створюється тільки творчою працею фізичної особи, її (ФОП) права є вторинними (похідними). Юридична особа може створювати організаційні, матеріальні умови для творчої праці людини, але сама не може бути автором. А також передача майнових прав автора оформляється авторським договором, у якому зазначаються майнові права, що передаються за авторським договором. Також, на думку ДФС, ФОП, як фізична особа, набув авторських прав під час здійснення господарської діяльності в якості фізичної особи – підприємця, та в подальшому відчужуючи майнові права інтелектуальної власності, отримав пасивний дохід від такого продажу, оскільки фізична особа – підприємець не набував майнових прав інтелектуальної власності і, відповідно, не міг їх реалізувати.

Колегія суддів стала на сторону підприємця та зазначила, що позивач є автором у розумінні чинного законодавства та володіє додатково правовим статусом фізичної особи – підприємця, здійснює підприємницьку діяльність, яка в тому числі включала створення об'єктів авторського права. Відповідно до п. 297.1 ст. 297 ПК України платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності фізичної особи та оподатковані за спрощеною системою оподаткування, обліку та звітності [8].

В іншій справі Київський окружний адміністративний суд зазначив таке. Відповідно до статті 42 ГК України підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями). Між тим стаття 55 визначає, що суб'єктами господарювання визнаються, зокрема, громадяни

України, іноземці та особи без громадянства, які зареєстровані відповідно до закону як підприємці та здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію, мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Ураховуючи наведене, слід відмітити, що чинне законодавство не виділяє такого суб'єкта права власності, як фізична особа – підприємець, та не містить норм щодо права власності фізичної особи – підприємця. Отже, суб'єктом права власності визнається саме фізична особа, яка може бути власником будь-якого майна, крім майна, що не може перебувати у власності фізичної особи. При цьому правовий статус фізичної особи – підприємця не впливає на правовий режим майна, що перебуває у його власності [9].

Показовим є також рішення Вищого господарського суду, коли він прийшов до висновку: «Під час здійснення господарської діяльності фізичні особи – підприємці реалізують свою господарську компетенцію, тобто сукупність господарських прав та обов'язків. При цьому решта прав та обов'язків фізичної особи, що становлять її правоздатність як людини, набуваються та виконуються нею поза межами здійснення господарської діяльності, в порядку реалізації нею її цивільної дієздатності, передбаченої Цивільним кодексом України, та регулюються ним. Останнє впливає зі змісту частини третьої статті 45 Господарського кодексу України, відповідно до якої щодо громадян положення цього кодексу поширюються на ту частину їхньої діяльності, яка за своїм характером є підприємницькою» [10].

Учасниками цивільних відносин та суб'єктами права власності, на думку Державної фіскальної служби, є, зокрема, фізичні особи. Проте ЦКУ окремо не визначає такий суб'єкт права власності, як фізична особа – підприємець, набуття особою такого статусу дозволяє лише здійснювати господарську діяльність. Незалежно від того, який статус у подальшому фізична особа обере для себе, в тому числі в разі прийняття рішення про здійснення будь-якої діяльності (підприємницької або незалежної професійної), суб'єктом права власності виступає саме фізична особа, а не підприємець. Не передбачено і законодавчих підстав вважати майно, що знаходиться у приватній власності фізичної особи, основними засобами суб'єкта господарювання, якщо такий громадянин зареєструється підприємцем. Використання власного майна для здійснення, зокрема, підпри-

ємницької діяльності є одним із напрямів розпорядження майном фізичної особи [11].

Міністерство юстиції із цього приводу висловило свою позицію. Громадянин, який бажає реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність, після проходження відповідних реєстраційних та інших передбачених законодавством процедур за жодних умов не втрачає і не змінює свого статусу фізичної особи, якого він набув із моменту народження, а лише набуває до нього нової ознаки – «підприємець». Статус фізичної особи – підприємця – це юридичний статус, який засвідчує право особи на заняття підприємницькою діяльністю, а саме самостійною, ініціативною, систематичною, на власний ризик господарською діяльністю, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. При цьому юридичний статус «фізична особа – підприємець» сам по собі не впливає і ніяким чином не обмежує будь-які правомочності особи, які випливають з її цивільної право-, та дієздатності. Але в господарських відносинах фізичні особи – підприємці приймають участь перш за все як підприємці, а не як фізичні особи, та лише на підставі їх реєстрації і внесення відомостей про них до Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб – підприємців [12].

Правовим статусом особи називається тому, що становище особи в суспільстві визначається юридичними нормами, які опосередковують різносторонні зв'язки людини із соціальним оточенням. У широкому розумінні слова під правовим статусом особи розуміється юридично закріплене становище людини у суспільстві, її права і свободи, обов'язки і відповідальність, встановлені законодавством і гарантовані державою. У вузькому розумінні категорія «правовий статус особи» характеризує обсяг прав і свобод, якими володіє людина – суб'єкт права. Вони ж (права і свободи) складають основний сенс, ядро правового статусу [13, с. 480–481].

На думку Р. Майданика, якщо розглядати проблему розмежування статусу фізичної особи-підприємця від фізичної особи, яка не є підприємцем, то сенс даного відмежування необхідно вбачати в такому понятті, як ціль вчинення даного правочину. Тобто якщо виникає спір щодо суб'єкта, який придбав товар (тобто або як споживач, або як підприємець), то його вирішення лежить у площині з'ясування характеру обліку, наступної поетапної реалізації отриманого чи передбаченого

правового результату. Те саме необхідно робити і у складніших ситуаціях, тобто під час придбання товарів чи послуг, які наділені властивістю подвійного призначення, тобто як для власного споживання, так і для підприємницької діяльності. Розмежування відбувається за такою ознакою, як систематичність підприємницької діяльності, яку уподібнюють до постійності, регулярності, професійності роботи [14, с.14].

Правовим статусом, який підтверджує право особи на зайняття підприємницькою діяльністю, є саме статус фізичної особи – підприємця, як зазначає О. Дем'яненко. Щодо самої господарської діяльності, то її основними ознаками можна виділити такі: регулярність, постійність, незалежність, ініціативність, власний ризик, а мета – отримання прибутку та очікуваних та бажаних результатів в економічній та соціальній сферах. Проте сам правовий статус фізичної особи – підприємця жодним чином не дискредитує права, обов'язки, свободи чи інтереси особи, які впливають із її право- та дієздатності у цивільному праві [15, с. 157].

Висновки з проведеного дослідження. Ураховуючи зазначене, можна констатувати, що фізична особа набуває права інтелектуальної власності завжди в якості виключно фізичної особи як такої. Пізніше, якщо особа хоче використовувати ці права у процесі господарської діяльності, правові механізми такого використання мають застосовуватись виходячи з мети такого використання. Саме мета використання буде впливати на правовий статус такого об'єкта інтелектуальної власності в якості об'єкта правовідносин і буде визначати зміст таких правовідносин і право, яке до них застосовується. Правовий статус фізичної особи – підприємця за своїм обсягом є ширшим, ніж правовий статус фізичної особи, тому що включає в себе не лише останній, але і додаткові права та обов'язки особи у сфері підприємницьких відносин. Відповідно, у випадку, якщо використання об'єкта інтелектуальної власності буде здійснюватись у рамках цих додаткових правомочностей, то таке використання буде потребувати відповідного нормативного забезпечення, а саме укладення договору між фізичною особою і фізичною особою-підприємцем про передання прав на об'єкт інтелектуальної власності.

Те ж саме відноситься і до об'єктів, що були створені особою, яка перебуває у трудових від-

носінах із фізичною особою – підприємцем. Стаття 429 ЦК України каже, що майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. У такому випадку, якщо роботодавцем є суб'єкт підприємницької діяльності, а найманий працівник отримує винагороду саме як працівник цього суб'єкта, права будуть належати або спільно автору і фізичній особі – підприємцю, або сторонами такого договору про належність прав будуть автор та фізична особа – підприємець.

Згідно зі статтею 1114 ЦК України факт передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності, які відповідно до законодавства є чинними після їх державної реєстрації, підлягає державній реєстрації. Стаття 463 ЦК встановлює, що суб'єктами права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок є винахідник, автор промислового зразка або інші особи, які набули прав на винахід, корисну модель та промисловий зразок за договором чи законом. Набуття права інтелектуальної власності таким суб'єктом, як фізична особа-підприємець, та його суб'єктність у процесі реєстрації не передбачена. Те ж саме стосується і торговельних марок. Згідно зі статтею 493 ЦК суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є фізичні та юридичні особи. Реєстрація прав на торговельну марку фізичною особою – підприємцем як такою на своє ім'я законодавством не передбачена (хоча необхідно зазначити, що в деяких країнах застосовуються правові системи, де, навпаки, суб'єктом прав на торговельну марку може бути лише суб'єкт підприємницької діяльності). Із цього випливає, що якщо особа, яка використовує такий об'єкт у підприємницькій діяльності і хоче передати право власності на патент чи торговельну марку саме від імені фізичної особи – підприємця, то така передача не є можливою, зважаючи на те, що дана особа не є окремим суб'єктом права інтелектуальної власності. Це породжує певні незручності та різноманітні тлумачення правовідносин у зазначеній сфері. Ураховуючи зазначене, доцільно нормативно урегулювати зазначені правовідносини шляхом внесення змін та доповнень до чинного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-V. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 296 с.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Київ : «Центр учбової літератури», 2018. 150 с.
3. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 13. Ст. 64.
5. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12. 1993 р. № 3687-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 7. Ст. 32.
6. Про розгляд звернення : Лист Державної фіскальної служби України від 28.04.2015 р. № 4000/Б/99-99-17-02-02-14. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DFS00551.html.
7. Постанова Верховного Суду від 17 грудня 2018 року у справі № 810/1726/16. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78626568>.
8. Ухвала Львівського апеляційного адміністративного Суду від 31.08.2016 р. у справі № 876/2866/16. URL : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SO12310.html.
9. Постанова Київського окружного адміністративного від 02.11.2016 р. у справі 810/1726/16. URL : <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/80891617/>.
10. Постанова Вищого господарського суду від 14.09. 2006 р. у справі № 41/102. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/SD062236>.
11. Щодо використання майна фізичної особи - підприємця для здійснення підприємницької діяльності : Лист Державної фіскальної служби України від 08.09.2015 № 8523/В/99-99-17-02-02-14. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/DFS00837?an=1>.
12. Статус фізичної особи – підприємця: проблеми застосування законодавства : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 14.01.2011р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-11?lang=en>.
13. Теория права и государства : учебник / под ред. В.В. Лазарева. Москва : Изд-во БЕК, 2001. 520 с.
14. Майданик Р. Проблеми правового становища фізичних осіб-підприємців. *Юридична газета*. 18.05.2006. № 9(69). С. 14–16.
15. Дем'яненко О.В. Статус фізичної особи-підприємця: проблеми застосування законодавства. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2011. № 1. 200 с.

Дмитришин Володимир Степанович

НАБУТТЯ ТА РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ – ПІДПРИЄМЦЯМИ

Досліджено особливості правового механізму набуття, розпоряджання і використання в господарській діяльності фізичними особами – підприємцями об'єктів інтелектуальної власності, особливості співвідношення правового статусу таких осіб та статусу фізичних осіб – авторів таких об'єктів і вплив їхнього правового статусу на правовідносини щодо прав інтелектуальної власності. Проаналізована судова практика та розглянуті особливості окремих видів договорів щодо передання прав на торговельні марки та винаходи.

Ключові слова: розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності, суб'єкти права інтелектуальної власності, договори щодо розпоряджання правами інтелектуальної власності.

Дмитришин Владимир Степанович

ПРИОБРЕТЕНИЕ И РАСПОРЯЖЕНИЕ ИМУЩЕСТВЕННЫМИ ПРАВАМИ ИНТЕЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ ФИЗИЧЕСКИМИ ЛИЦАМИ – ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМИ

Исследованы особенности правового механизма приобретения, распоряжения и использования в хозяйственной деятельности физическими лицами – предпринимателями объектов интеллектуальной собственности, особенности, соотношение правового статуса таких лиц и статуса физических лиц – авторов данных объектов и влияние их правового статуса на правоотношения относительно прав интеллектуальной собственности. Проанализирована судебная практика и рассмотрены особенности отдельных видов договоров о передаче прав на товарные знаки и изобретения.

Ключевые слова: распоряжение имуществовыми правами интеллектуальной собственности, субъекты права интеллектуальной собственности, договоры о распоряжении правами интеллектуальной собственности.

Dmutrushun Volodumur

ACQUIRING AND DISPOSING OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS BY NATURAL PERSONS-ENTREPRENEURS

The legislation of Ukraine stipulates that the legal acts regulating the business activity of legal entities are applied to the entrepreneurial activity of natural persons. However, in practice, enforcement results in the emergence of controversial conclusions, since in some way the merger of the legal status of an individual with a legal status of a legal entity which, for their legal nature is different. This applies to the acquisition, state registration and disposal of property rights intellectual property. A citizen who wishes to exercise his right to entrepreneurial activity, after passing the corresponding registration and other procedures, under no circumstances loses and does not change his status of an individual who he has acquired from the moment of his birth, but only acquires a new sign – “entrepreneur”. The legal status of the "individual entrepreneur" does not affect or limit the civil authority of the person, but in economic

relations, physical persons – entrepreneurs take part as entrepreneurs, and not as individuals. An individual acquires intellectual property rights always as solely an individual as such. If a person wants to use these rights in the process of economic activity, the legal mechanisms of such use should be applied based on the purpose of such use. It is the purpose of the use that will influence the legal status of such an object of intellectual property as the object of legal relationship and will determine the content of such legal relationships and the law applied to them. The legal status of an individual – an entrepreneur, in its scope is wider than the legal status of physical the person, because it includes not only the last, but also additional rights and obligations of the person in the field of business relations. Accordingly, if the use of the object of intellectual property is carried out within the framework of these additional powers, such use will require appropriate regulatory support, namely, the conclusion of a contract between an individual and an individual entrepreneur on the transfer of rights to the object of intellectual property.

Key words: disposal of intellectual property rights, subjects of intellectual property rights, treaties of intellectual property rights disputes.